

navnlig overvejelser om, hvordan en sådan hjemmel nærmere skal udformes for at tage højde for den teknologiske udvikling. Rigsadvokaten er enig heri.

Justitsministeriet finder det derfor rigtigst, at spørgsmålet indgår i overvejelserne i udvalget om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet, der er nedsat den 21. oktober 1997. Dette udvalg skal efter sit kommissorium bl.a. overveje ændringer af retsplejelovens regler om indgreb i meddelelshemmeligheden i lyset af de nye telekommunikationsformer.

1.6. Godtgørelse til ransagningsvidner

Når politiet skal foretage en ransagning af f.eks. en bolig, og den person, der har rådighed over boligen, træffes til stede, har den pågældende efter retsplejelovens § 798, stk. 2, krav på, at et af denne udpeget vidne er til stede under ransagningen, medmindre tidsmæssige eller efterforskningsmæssige hensyn taler herimod. Hvis ingen træffes til stede, når ransagningen skal foretages, skal politiet efter § 798, stk. 3, så vidt muligt tilkalde to vidner til at overvære ransagningen.

Personer, der tilkaldes for at være vidner til en ransagning, har i modsætning til vidner, der afgiver forklaring i retten, eller personer, som efter indkaldelse afgiver forklaring til politiet, ikke krav på vidnegodtgørelse.

Til de sidstnævnte vidner udbetales således vidnegodtgørelse efter retsplejelovens § 188, jf. bekendtgørelse nr. 712 af 17. november 1987. Vidnegodtgørelsen er på 40 kr. for hver påbegyndt periode af 2 timer, den pågældende i anledning af vidnepligten må være borte fra hjemmet, dog mindst 80 kr. Må det antages, at et vidne har haft udgifter eller tab, der overstiger standardtaksterne, kan retten - hvis omstændighederne taler for det - give vidnet en særlig godtgørelse herfor. Herudover ydes godtgørelse for transportomkostninger.

Retsplejeloven indeholder ikke en tilsvarende hjemmel til udbetaling af godtgørelse til ransagningsvidner.

I forbindelse med behandlingen en konkret sag er Justitsministeriet blevet opmærksom på, at der i praksis i visse tilfælde er blevet udbetalt vidnegodtgørelse til ransagningsvidner. Justitsministeriet har på denne baggrund overvejet, om der er behov for at indføre en hjemmel til, at der i særlige tilfælde kan udbetales en godtgørelse til ransagningsvidner.

Opgaven med at fungere som ransagningsvidne har en væsentlig anden karakter end funktionen som vidne i retten eller over for politiet. De sidstnævnte vidner indkaldes i forvejen til at møde et sted, hvortil der

efter omstændighederne kan være en ikke ubetydelig transporttid, og der kan - navnlig i forbindelse med retsmøder - herudover være en ventetid. Disse vidner kan derfor være nødt til f.eks. at tage fri fra arbejde en halv eller en hel dag. Som ransagningsvidner udpeger politiet i almindelighed personer, der bor i umiddelbar nærhed af ransagningsstedet (f.eks. naboer), og som uden væsentlig ulempe har mulighed for at være til stede under ransagningen.

På denne baggrund finder Justitsministeriet ikke, at der er behov for at indføre regler om godtgørelse til ransagningsvidner.

2. Beslaglæggelse og edition

2.1. Gældende ret

Retsplejelovens regler om *beslaglæggelse* kan deles i tre grupper efter deres formål:

- 1) Beslaglæggelse med henblik på sikring af bevismidler, konfiskation eller vindikation (dvs. udlevering til den retmæssige ejer), jf. retsplejelovens kapitel 75 b (§§ 824-830).
- 2) Beslaglæggelse med henblik på sikring af sagsomkostninger og erstatningsansvar, jf. retsplejelovens §§ 804-806 og § 1002, stk. 1.
- 3) Beslaglæggelse med henblik på at fremtvinge en tiltalts tilstedeværelse under domsforhandling eller til straffuldbyrdelse (såkaldt formuebeslag), jf. retsplejelovens §§ 801-803 og § 1002, stk. 2.

Ved *edition* forstås udlevering til eller forevisning til retten af dokumenter og andre ting af betydning for gennemførelsen af en straffesag. Edition er reguleret i retsplejelovens § 827. Der kan ikke gives pålæg om edition i tilfælde, hvor vedkommende ville være udelukket fra eller fritaget for at afgive forklaring som vidne, jf. retsplejelovens §§ 169-172 (f.eks. på grund af tavshedspligt, risiko for straf, tab af velfærd eller anden væsentlig skade for vidnet eller vidnets nærmeste samt journalisters kildebekyttelse). Det er retten, der har kompetence til at træffe afgørelse om edition. Hvis et pålæg om edition ikke efterkommes, kan retten anvende samme tvangsmidler som over for vidner, der nægter at afgive forklaring. Retten kan således f.eks. pålægge en løbende bøde (tvangsbøde) eller lade politiet tage den pågældende i forvaring, indtil pålægget efterkommes (dog højst 6 måneder).

Den del af lovforslaget, der vedrører reglerne om beslaglæggelse og edition, svarer i vidt omfang til gældende ret. Der foretages derfor ikke her en nærmere gennemgang af de gældende regler. Der henvises i stedet til gennemgangen i betænkning nr. 1223/1991 om beslaglæggelse og edition under efterforskning, s. 9-36. Der er endvidere i begrænset omfang redegjort